

ἈΘΗΝΑΪΚΗ ΝΥΧ

Δύο εἶνε αἱ κύριαι καὶ διακεκριμέναι ὥραι τοῦ ἔτους· τὸ θέρος, ἢ μᾶλλον τὸ καλοκαίριον καὶ ὁ χειμῶν. Ἡ ἀνοιξὶς καὶ τὸ φθινόπωρον εἶνε ἐποχὰι ἀμφίβολοι, μεταβατικαί, ἢ πρώτη τῶν ὁποίων εἰσάγει εἰς τὸ θέρος καὶ ἢ δευτέρα εἰς τὸν χειμῶνα. Ἄν ἀληθεύῃ τοιοῦτόν τι διὰ τὸ κλίμα μας, — διὰ τὸ ὅποιον ἄλλοι τινὲς ἰσχυρίζονται ὅτι ὀλοχρόνιος ἢ ἀνοιξὶς βασιλεύει, μὲ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν ψυχρὰς ἢ θερμὰς παρενθέσεις, — εἰσῆλθομεν ἤδη εἰς τὸν χειμῶνα.

Τοῦτο δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σᾶς τὸ εἶπη κανεὶς ρέπορτερ ἢ χρονολόγος. Μεθ' ὅλην τὴν ἐπίφασιν τὴν θερινήν, τὴν ὅποιαν ἐν πολλοῖς διατηρεῖ ἢ ἐποχὴ, αἰσθάνεσθε τὸν βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς πλησιάζοντα πολυώτερα γέροντα μὲ τὴν ψυχράν, τὴν παγωμένην πνοήν. Τὸ θερμόμετρον κατῆλθε περὶ τοὺς πέντε βαθμοὺς καὶ κατέρχεται ὀλοῦν ὡς αἱ ἀξίαι ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ ἐπὶ τῇ προσεγγίσει κακοῦ τινος. Ὁ ἥλιος μετετοπίσθη· κάμνει κύκλον χαμηλότερον καὶ συντομώτερον, βραχύνων τὰς ἡμέρας καὶ ἀποστέλλων ἀκτίνας πλαγίως, ὀλιγώτερον καυστικὰς. Μάλιστα τὴν πρωίαν τὸ θάλπος του εἶνε εὐχάριστον καὶ μοι ἀρέσει νὰ τὸ ἀπολαμβάνω, ἐξερχόμενος ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸν ἐξώστην. Βλέπω τὴν ὥραν ἐκείνην τὸν Λυκαβητὸν πλέοντα εἰς ὀμίχλην ἐλαφράν, λευκὴν, πλημμυροῦσαν φωτὸς, τὸ ὅποιον ροφῶσι μετ' εὐφροσύνης αἱ μικρὰ καταπράσινα παρὰ τοὺς πόδας του πεῦκαϊ. Ὁ οὐρανὸς εἶνε λευκαυγὴς κυανοῦς, μὲ τὸ ἰδιαίτερον ἐκείνου, τὸ ἀνεκφραστὸν χρῶμα, τὸ ὅποιον διατηρεῖ καὶ τὴν μᾶλλον ἐαροφανῆ αὐτοῦ πρωίαν. Ἀπέναντί μου τὸ Σχολεῖον, — δημοτικὸν Σχολεῖον ἀρρένων, — εἶνε ἀκόμη κατάκλειστον καὶ ἐπὶ τῶν ἀναβαθμίδων τῆς εἰσόδου συσσωρεύεται περιμένον ὁ ἑσμὸς τῶν μικρῶν παιδιῶν, πρόθυμοι, πρωϊνός, λάλος, φαιδρός, ὡς τῶν μικρῶν πτηνῶν, τῶν προβαλλόντων τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς φωλεᾶς τῆς καπνοδόχου . . .

Τὸ ἐσπέρας τὸ ψῦχος γίνεται αἰσθητότερον. Φυσῶ· νέφη ἀραὶ ἀποκρύπτουσι ἐδῶ κ' ἐκεῖ τοὺς ἀστέρας. Οἱ ἄνθρωποι οὔτε βραδύνουσιν, οὔτε εὐχαριστοῦνται ὡς πρότερον εἰς τὸ ὑπαιθρον καὶ ἀρχίζουν νὰ σκέπτωνται περὶ τρόπων ἀσφαλεστέρας συγκεντρώσεως. Πρὸς τὸ παρὸν περιορίζονται νὰ κατακλίνωνται ἐνωρίς μὴ ἔχοντες τι νὰ πράξωσι, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὑπαιθρον εἶνε ψυχρὸν καὶ ἢ στέγη ὀχληρὰ, περιμένοντες μίαν βροχὴν διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἀμφίβολον αὐτὴν κατάστασιν. Ἀλλὰ καὶ ἢ κλίμη ἐπιβαρύνεται ἀπὸ τὸρα διὰ σκεπασμάτων καὶ τὰ ἐλαφρὰ ἐπανωφόρια τίθενται εἰς ἐνέργειαν καὶ γίνεται φροντίς περὶ ἐνδυμάτων καὶ ἐφοδίων χειμερινῶν καὶ ὀπλίζονται τὰ παράθυρα καὶ αἱ θύραι διὰ τῶν βαρέων παραπετασμάτων καὶ τὰ δάπεδα διὰ τῶν ταπήτων . . . Ὁ χειμῶν ἔρχεται. Ὅλα περίξ τὰ συμπτώματα, — καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο ἀναμασσῶν τὰ τετριμμένα, — μᾶς πείθουσι. Ριγηλὴ συγκίνησις μᾶς καταλαμβάνει καὶ μᾶς πληροῖ μελαγχολία ἀνάμικτος χαρᾶς . . . διότι ὁ χειμῶν ἔρχεται.

★

Τί σας ἀρέσει καλλίτερα, ὁ χειμῶν ἢ τὸ θέρος; Μὴ βιασθῆτε νὰ παντήσετε. Σᾶς βεβαίω ὅτι δὲν εἶνε εὐκολος ἢ προτίμησις. Καὶ τὰ δύο εἶνε διὰ τὸν ἄνθρωπον μεστὰ συγκινήσεων, τέρψεων καὶ ἀπολαύσεων· καὶ ἂν ἐξετάσετε καλὰ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς σας, θὰ εὑρετε ὅτι καὶ πρὸς τὰ δύο τὴν αὐτὴν ἀγάπην αἰσθάνεσθε, τὴν αὐτὴν ἀκατακίνητον ἔλξιν, ποθοῦντες καὶ χειμῶνα μετὰ θέρος, ὡς νύκτα μεθ' ἡμέραν καὶ σελήνην μεθ' ἡλίου. Τὰ δίδει ἢ φύσις καὶ τὰ δύο, εἶνε δὲ πλασμένος ὁ ἄνθρωπος οὕτως, ὥστε νὰ γαπᾶ καὶ νὰ εὐχαριστῆται ἀναγκαιῶς εἰς ὅ,τι τῷ δίδει ἢ φύσις. Εἰς μάτην προσπαθεῖτε νὰ υποβάλλετε τὸ ζήτημα ὑπὸ ἀνάλοισιν ψυχράν, νὰριθμήσετε τὰ καλὰ τοῦ χειμῶνος ἢ τὰ κακὰ τοῦ θέρος καὶ ἐπὶ ὑπολογισμῶν νὰ στηρίζετε τὴν προτίμησιν σας. Θὰ πλανηθῆτε. Ἡ ἀγάπη εἶνε ἐπίσης ἰσχυρὰ καὶ ἐπίσης ἐνδόμυχος καὶ διὰ τὰ δύο, παρεξηγεῖ δὲ τὴν φύσιν του οἷσδῆποτε νομίζει ὅτι τρέφει ἰδιαίτεραν συμπάθειαν πρὸς τὸ ἐν ἢ πρὸς τὸ ἄλλο. Νομίζω ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπόκληροι, οἱ μὴ ἔχοντες οὐδὲν ὄπλον νάντιτάξωσι κατὰ τοῦ ψύχους, θὰ ἠυτοκτόνουν ἐξ ἀπελπισίας ἂν κατεδικάζοντο αἴφνης νὰ ζήσωσιν εἰς αἰώνιον θέρος.

Διαφέρει ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπίδρασιν τὴν ὅποιαν ἔχει, καὶ ὡς πρὸς τὰ αἰσθητάματα τὰ ὅποια ἐμπνέει, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπέλαυσιν τὴν ὅποιαν προξενεῖ ὁ χειμῶν ἀπὸ τὸ θέρος. Συντομώτατα θὰ σας ὀρίσω ἐδῶ τὴν διαφορὰν. Ἡ τέρψις τοῦ χειμῶνος καθορίζεται ἀπὸ τὴν εὐμάρειαν ἐκείνην τὴν ὅποιαν αἰσθάνεται ὁ ῥιγῶν ὅταν θερμαίνεται· ἀπαναντίας ἢ τέρψις τοῦ θέρος πηγάζει ἐκ τῆς εὐχαριστήσεως, τὴν ὅποιαν δοκιμάζει ὁ θερμαινόμενος ὅταν δροσίζεται. Ὅσον διαφέρει τὸ ἐν εὐάρεστον αἰσθημα τοῦ ἄλλου, — καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπροσέξατε πολλάκις ὅτι διαφέρει οὐσιωδῶς, — τόσον διαφέρει καὶ ἢ μία ὥρα τῆς ἄλλης. Τὸ θέρος ἄγει τὸν ἄνθρωπον πρὸς ζωὴν ἐν ὑπαίθρῳ ἀγροτικῇ καὶ εἰδυλλιακῇ, ἀφυπνίζει τὸν ἕμερόν του, τὸν ἐπαναφέρει τέκνον ἀρχέγονον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μειδιώσεως φύσεως, ἀπὸ τῆς ὅποιας ὁ ἄγριος χειμῶν τὸν ἀπομακρύνει. Ὁλον ἐκείνον τὸν πολιτισμένον κόσμον, τὸν ὅποιον βλέπετε συνηγμένον εἰς τὰ πολυθόρυβα καὶ καταφώτιστα θερινὰ κέντρα, συνεχίζοντα τὸ ἔργον τοῦ χειμῶνος μὲ τὰς κομψὰς ἢ πολυτελεῖς ἐνδυμασίας, τοιοῦτό τι αἰσθημα κατέχει κατὰ βάθος καὶ ὑπὸ τὴν λεληθυῖαν ἐπίδρασίν του τρέχει εἰς τὰς πρασίνας ἐξοχὰς, βυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν, σκιρτᾷ, ἀλειύει, θηρεύει, ἀνέρχεται εἰς τὰ ὕψη καὶ ἀναπνέει τὸν δροσερὸν ἀέρα τῶν ὀρέων, θαυμάζων τὸν ἑναστρον οὐρανόν.

Ἀπὸ τῆς εὐδαιμονίας ταύτης τὸν ἀπομακρύνει ὁ χειμῶν διὰ νὰ τὸν βυθίσῃ εἰς ἄλλην, ἄλλου εἶδους. Ἡ ψυχρὰ ὥρα δίδει ὥθησιν πρὸς τὸν οἰκογενειακὸν βίον τὸν γλυκύτατον καὶ πρὸς τὸν πολιτισμὸν τὸν εἰρηγικώτατον. Ἀνάπτει τὴν ἐστίαν καὶ περὶ αὐτὴν συναθροίζει χαρωπὴν τὴν οἰκογένειαν. Τὸ ὑπαιθρον ἀντικαθιστᾷ ἢ φωταυγῆς, ἢ πλήρης θερμῶν ἀναθυμιάσεων αἴθουσα καὶ τὸ εὐμαρὲς δωμάτιον τῆς ἐργασίας, εἰς τὸ ὅποιον εὐχαριστικῶς περιορίζεται τὸρα ὁ ἄνθρωπος. Ἐξω ἢ παγωμένη ἀτμόσφαιρα τονώνει τὰ μέλη του. Ἄλλα τὸρα τὰ αἰσθητάματα του καὶ ἄλλαι αἱ ὀρέξεις του. Εἶνε ἐποχὴ ἀπολαύ-

σεως καὶ ἔχει ὄνειρων, πραγματοποιήσεως καὶ ἔχει σχεδίων. Γίνεται ἡρεμώτερος, εἰρηνικώτερος, ἀγαπητότερος, φιλοστοργώτερος, ἐργατικώτερος, ἀνθρωπινώτερος. Χρησιμοποιεῖ πρὸς τὸ καλὸν τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τὰς δυνάμεις, τὰς ἐποίας ἠντίλησεν ἐκ τῶν μυχῶν τῆς φύσεως κατὰ τὸ θέρος. Καὶ ὅταν ἐξαντληθῇ ἐν τῇ εὐδαιμονία τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῆς ἐργασίας, ἰδοὺ πάλιν τὸ νέον θέρος διὰ νάνακνισθῆ καὶ νάναζωογονηθῇ. Τοιοῦτος εἶνε ὁ τύπος, ὑπὸ τὸν ὁποῖον μᾶς παρουσιάζουσι τὰς δύο μεγάλας καὶ ἀντιθέτους ἐποχὰς οἱ ἐπ' αὐτῶν φιλοσοφοῦντες.

*

Καὶ πῶς θὰ διέλθωμεν τὸν χειμῶνά μας ;

Πρῶτον καὶ κύριον πρέπει νὰ εἰμεθα σύνπειεσ πρὸς ὅσα εἴπομεν ἄλιγον ἀνωτέρω. Τὸν χειμῶνα θὰ τον διέλθωμεν κυρίως ἐργαζόμενοι. Ἡ ἐργασία εἶνε φυσικὴ ἀνάγκη διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐπομένως ἀπόλαυσις, ἀκριβῶς ὅπως ἡ ἀργία καὶ ἡ ἀνάπαυσις, ἢ ἐναλλαγὴ τῶν ὁποίων ἀποκαθιστᾷ τὴν τελείαν ζωὴν. Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ μεταβολὴ καθορίζει φυσικῶς τὸν χρόνον τῆς ἐνασκήσεως τοῦ ἐνδῆ καὶ τοῦ ἄλλου. Ὁ χειμῶν εἶνε διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν. Εἰς τὴν ἐμπρακτον προσευχὴν πρέπει νὰ ζητήσωμεν τὴν κυρίαν μας ἀπόλαυσιν. Δὲν εἶμαι ἱεροκλήρου· νομίζω ὅμως ὅτι διερμηγεύω τὴν ἐνδόμυχον φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς ζωῆς. Ὡ ναί, εἶνε ἀπόλαυσις ἢ θεραπεία τῆς κλίσεως πρὸς ἐργασίαν τοιαύτην ἢ τοιαύτην καὶ μόνον θεραπεύων τὴν κλίσιν ταύτην ἐκπλαρῶς ὁ ἄνθρωπος τὸν προορισμὸν δι' ὃν εὐρέθη ἐπὶ τοῦ κόσμου. . . . Εἶνε ἔως κοπιώδης καὶ ἀνιάρα κατὰ τὸ φαινόμενον ἢ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀξιωματος· ἀλλ' εἶνε τόσον οἰκτροὶ καὶ δυστυχεῖς οἱ μὴ παραδεχόμενοι τὴν ἀλήθειάν του! Τὸ κατ' ἐμέ, πιστεύσατέ με, ἐὰν παρουσιάζετο ποτὲ ἐνώπιόν μου ἡ Καλὴ Μοῖρα, ἢ ὅποια κάρνει χαρίσματα εἰς τοὺς θνητούς, χλιὰ ἔτη θὰ τῇ ἐζήτην ἀκμῆς πρὸς ἐργασίαν. . .

Ἦς πρὸς τὰς διασκεδάσεις τόρα, τὰς κυρίως χειμερινὰς διασκεδάσεις, ὡς τὰς ἐννοεῖ ὁ κόσμος συνήθως καὶ ἡμεῖς καμμίαν φοράν, δὲν θὰ μείνωμεν φέτος δυσηρεστημένοι, ἐὰν λάβωμεν μάλιστα ὑπ' ἔψαι καὶ τὴν παροιμιώδη μας, τὴν ποιητικὴν μας ὀλιγαρκίαν, ἀφ' οὗ εὐχαριστούμεθα μόνον μὲ τὴν λιανὰ δαδν, τὴν ὁποίαν δὲν παύει ὁ κλασικὸς μας οὐρανὸς νὰ καταπέμπῃ καὶ νὰ βορῶμεν ἡμεῖς, ἐξηπλωμένοι εἰς τὰ καθίσματα τῶν καφενείων ἢ ἐκχυνόμενοι ἀνά τοὺς περιπάτους. . . . Θὰ ἔχωμεν πρῶτον τὰς ἐορτάς τῶν ἀργυρῶν γάμων τῶν Βασιλέων μας· θὰ ἔχωμεν τὴν περίοδον τῆς Βουλῆς, θερμῶδη καὶ ἐνδιαφέρουσαν καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα· θὰ ἔχωμεν μελόδραμα γαλλικὸν εἰς τὸν μέγαν θέατρον καὶ ἑλληνικὸν θίασον, μὲ νέον ἀστέρα κλλιτεχνικὸν ἀνακαλυφθέντα ἐσχάτως ἐν Πάτραις, εἰς τὸ ἰνδικὸν ἐκεῖνο καὶ κομψότατον τῆς ὁδοῦ Προαστείου· θὰ ἔχωμεν—ὅπως πάντοτε δά—τὰς ἐορτάς μας καὶ ἐπὶ τέλους τί δὲν θὰ ἔχωμεν! Ὑγείαν μόνον καὶ εὐτυχίαν εὐχόμεθα εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, νὰ διέλθωμεν τὸν καλὸν μας χειμῶνα καὶ νὰπολαύσωμεν τὰ μυρία τοῦ θῶρα.

ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ἙΛΛΑΔΟΣ!

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ Κ^α: HANNAH LYNCH

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Ἡ Τήνος

Ὡς ἀδάμας ροδόχρους ἐντὸς κύκλου σαφειρίνου, ἀπαστράπτων λάμψεις πορφυρᾶς καὶ κυανᾶς καὶ ἰοχρόους ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἡ Τήνος κεῖται ἐξηπλωμένη εἰς τὰς βαθεῖας ἀγκάλας τοῦ Αἰγαίου. Αἱ νῆσοι τῆς Ἑλλάδος φαίνονται ἐκ τῆς θαλάσσης περιβεβλημέναι ἀνέκφραστον ὠραιότητα. Τὸ φῶς καὶ ἡ σκιά, ἀποχρώσεις λεπταὶ καὶ χρώματα ζωηρὰ συμμιγνύονται καὶ συναποτελοῦν πάχνην φωτερᾶν, δυσεξήγητον ὅσον καὶ αἱ ἐντυπώσεις τοῦ θεατοῦ, ὁ ὁποῖος βλέπει καὶ θαυμάζει, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ αἰτιολογήσῃ τὸν θαυμασμὸν του. Ἡ συγκίνησις μεταδίδεται ἕως τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων, ὁ σφυγμὸς ἀδυνατεῖ ἐξ ἡδονῆς νοηγελοῦς καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν ἀποσπῶνται ἀπὸ τὸ πρὸ αὐτῶν θέαμα· ἀλλ' ἡ καρδιά εἶναι ἡσυχος, πλήρης ἀμέτρου εὐχαριστήσεως, καὶ λόγων ἀνάγκη δὲν ὑπάρχει. Ἐδῶ λησμονεῖται ἡ λύπη καὶ ἡ ἀνησυχία. Ἐδῶ πραγματοποιεῖται τοῦ σοφοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὄνειρον, «κυμαίνόμενον ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ μόδιου σαλευομένου γαλανοῦ ὑγροῦ πεδίου, ἐνῶ γῆ καὶ οὐρανὸς καὶ θάλασσα συνενόνουν ἐναρμονίως τὰ ἀλλάσσοντα χρώματά των. Ἡ ἀπέραντος γαλανὴ ἔκτασις προσλαμβάνει βαθμιαίως χροῖαν γαλακτώδη, ἀνταύγειαι πορφυραὶ ἀπλοῦνται ἐπὶ τῶν ἰοχρῶν βουρῶν καὶ τὰ μεταβάλλουν εἰς ροδόχρους».

Μόνον ὅταν ἡ λέμβος πλησιάσῃ εἰς τὸν ὑπνηλὸν λιμένα τῆς μικρᾶς ὑπνηλῆς πόλεως, τότε μόνον διαλύεται τὸ ἐξάισιον ὄνειρον τοῦ παραδείσου. Τότε βλέπεις ἐκ τοῦ πλησίον τὰς λευκὰς οἰκίας μὲ τὰ πράσινά των παραθυρόφυλλα, οἰκίας αἱ ὁποῖαι φαίνονται ὡς νὰ ἐκοιμήθησαν κατὰ τὸν Μεσαιῶνα χωρὶς κανεῖς νὰ ἐνθυμηθῇ νὰ τὰς ἐξυπνήσῃ ἔκτοτε, καὶ ὅπισθεν αὐτῶν βράχους ἀγρίους καὶ γυμνὰ τὰ πλευρὰ τοῦ βουνοῦ. Ὅχι, δὲν εἶναι ἐπίγειος παράδεισος ἡ Τήνος. Προχωρῶν ἐκ τῆς μικρᾶς τῆς ἀποβάθρας, εὐρίσκεισαι ἐντὸς λαβυρίνθου στενῶν ρυπαρῶν ὁδῶν, διέρχεσαι ὑπὸ κακοσμήτους σκοτεινὰς καμάρας, καὶ καταλαμβάνεσαι ὑπὸ φόβου καὶ ἀηδίας, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῆς ἀδιάφορος ὡς πρὸς τὰς λεπτότητας τοῦ πολιτισμοῦ. Εἰς τὰ ταπεινά ἐκεῖ καὶ οὐδαμῶς ἐκλυστικά καφενεῖα, καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας καὶ ὥρας, κἀθηγνται ἀπ' ἔξω ἄνδρες ἀπελέκητοι καὶ κακοενδυμένοι, πίνοντες ἢ καπνίζοντες *ναργιλέδες*, τοὺς ὁποῖους οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ καφενεῖου